

Europejskie figury starsze od chińskich

27 lutego 2012

Po 8 latach prac konserwatorsko-rekonstrukcyjnych naturalnej wielkości rzeźby elity wojowników z Sardynii ponownie przybierają swoje dawne kształty. Wyrzeźbiono je ze skały zwietrziałej ok. 2700 lat temu, są więc starsze od chińskiej terakotowej armii. To jedyne tego typu figury w Europie.

Przypuszcza się, że w połowie pierwszego tysiąclecia p.n.e. (przed 400 r. p.n.e.) zostały zniszczone przez Kartagińczyków. Odtworzono 25 z 33 wyrzeźbionych kiedyś postaci. Pierś prehistorycznych żołnierzy osłaniała zbroja, a wielu nosiło rogate hełmy. Wg archeologów, było co najmniej 16 piechurów, 6 łuczników i 6 domniemych fechtmistrzów.

Rzeźby umieszczono na grobach wojowników z epoki żelaza, pochowanych w VIII w. p.n.e. Naukowcy sądzą, że miały uosabiać zmarłych albo strzec ich po śmierci. Gdy po latach na wyspie pojawili się Kartagińczycy, prawdopodobnie rozbili rzeźby, które stanowiły dla nich symbol lokalnej dumy i mocy.

Tysiące odłamków odkryto w Monte Prama dopiero podczas wykopalisk w latach 1970. Na przełomie lat 1970. i 1980. wydobył je włoski archeolog Carlo Trochetti (obecnie ze Służby Archeologicznej prowincji Cagliari). W minimalnym stopniu odtworzono wtedy 2 figury, a reszta fragmentów trafiła do muzeum. Ponowne składanie rozpoczęło się w 2004 r. w Sassari na północy Sardynii. Rzeźby są pamiątką po cywilizacji nuorskiej. Latem mają trafić na wystawę w muzeum w Cagliari.

Na stanowisku odnaleziono również pozostałości co najmniej 10 miniatur nuorskich zamków: od wyposażonych w pojedynczą wieżę po fortyfikacje z wieloma wieżyczkami. Niewykluczone, że są one kopiami rzeczywistych budowli, związanych z rodzinami pochowanych wojowników. Zamki były, oczywiście, porozbijane,

konserwatorzy musieli więc sobie poradzić i z tą układanką. Badania szkieletów przeprowadzone we Florencji wskazują, że większość zmarłych z cmentarza notabli to dwa pokolenia jednej dużej rodziny, przeważnie mężczyźni w wieku od 14 do 50 lat.

Dr Tronchetti tłumaczy, że głębokość, na jakiej znaleziono materiał skalny oraz rozmieszczenie fragmentów są niezbitymi dowodami na to, że figury roztrzaskano. Konserwatorzy podejrzewają, że za część szkód odpowiada także współczesna aktywność rolnicza w tej okolicy.

Opracowanie: Anna Błońska

Na podstawie: Independent

Źródło: [Kopalnia Wiedzy](#)